

Manuál pro identifikaci vědeckých časopisů s otevřeným přístupem

Obsah

ÚVOD.....	4
ZÁSADY IDENTIFIKACE.....	5
SLOVNÍK.....	6
ZPŮSOBY PUBLIKOVÁNÍ VE VĚDECKÝCH ČASOPISECH	8
Platinum.....	8
Definice	8
Identifikace.....	8
Příklady časopisů.....	8
Pure Gold.....	9
Definice	9
Identifikace.....	9
Příklady časopisů.....	9
Hybrid.....	10
Definice	10
Identifikace.....	10
Příklady časopisů.....	10
Subscription only	11
Definice	11
Identifikace.....	11
Příklady časopisů.....	11
Free Access.....	12
Definice	12
Identifikace.....	12
Příklady časopisů.....	13
NÁSTROJE.....	14
Citační databáze.....	14

Informace o časopisech a jejich obsahu	14
Informace o zaplacených APC	14
Identifikace predátorů	14
Vyhledávání obsahu	14
DOPORUČENÁ LITERATURA	15
PŘÍLOHY	16

Úvod

Cílem manuálu je usnadnit identifikaci způsobu, jakým konkrétní vědecký časopis (ne)nabízí možnosti zveřejňování vědeckých informací a publikací v podobě otevřeného publikování (open access). Jedná se o úlohu, která není zcela triviální a ze strany vydavatelů není vždy zájem o transparentní a jednoduché určení; navíc v posledních letech dochází k výrazným rapidním změnám, jejichž dynamika se bude patrně jen zvyšovat. Níže uvedené instrukce slouží jen jako základní návod, jak nejefektivněji postupovat, ale samozřejmě nemohou postihnout všechny eventuality. Kvalifikovaný úsudek je tak vždy nezbytnou součástí rozhodovacího procesu.

Zásady identifikace

Pro potřeby tohoto manuálu rozdělujeme časopisy podle této typologie:

- Platinum,
- Pure Gold,
- Hybrid,
- Subscription only,
- Free Access.

Velkou část informací o jednotlivých časopisech lze získat na jejich webových stránkách. Vyplatí se však ověřit informace z více zdrojů. Doporučujeme je ověřovat z:

- webových stránek daného periodika, obvykle informace pro autory,
- webových stránek vydavatele týkajících se otevřeného přístupu,
- webových stránek vydavatele týkajících se copyrightu,
- A - Z seznamů periodik vydavatelů,
- ceníků předplatného na webových stránkách vydavatele,
- zdrojů uvedených v kapitole Nástroje.

Pozornost je nutné soustředit na licenční (copyright) a archivační politiku vydavatele. Komerční vydavatelé mění často své obchodní strategie a publikační politiky. Přizpůsobují si vlastní terminologii OA, aby byli schopni obstát na trhu vědeckého publikování. Identifikace otevřeného přístupu se tak může stát obtížným úkolem.

Slovník

Základní pojmy, se kterými se můžete setkat na webových stránkách časopisů a vydavatelů.

archiving policy	~ politika archivace daného vydavatele
article processing charge	~ poplatek za zpřístupnění publikace otevřenou cestou, dále v textu pod zkratkou APC
article publishing charge	~ poplatek za publikaci v časopise, dále v textu pod zkratkou APC
backfile	~ archiv starších čísel časopisu
copyright	~ specifikuje právní vztahy mezi držitelem autorských práv a uživatelem publikace, viz Autorský zákon
copyright assignment/transfer	~ převod části autorských práv na vydavatele
creative commons	~ soubor otevřených licencí, které upravují vztah mezi držitelem autorských práv a uživatelem publikace, rozšiřují možnosti využívání publikace ve prospěch uživatele (http://www.creativecommons.cz/), dále v textu pod zkratkou CC
manuscript, original version, submission version, preprint	~ rukopis publikace připravený autorem, která byla zaslána editorovi k posouzení, jde o verzi publikace, která neprošla recenzním řízením a možnými úpravami
page charge/fee	~ poplatek za stránky při překročení limitu stránkování rukopisu
publication embargo	~ lhůta v řádu měsíců, po které může být publikace zpřístupněna veřejně, např. v Institucionálním repozitáři
open access policy	~ politika otevřeného přístupu daného vydavatele
peer review	~ recenzní řízení, podle jeho výsledku je rukopis publikace přijat
reprint	~ kopie vydaného článku, kterou může vydavatel poskytnout autorovi na jeho žádost
accepted version, postprint, final version of manuscript	~ verze rukopisu, která byla přijata editorem časopisu a byla posouzena v rámci recenzního řízení

submission charge/fee
subscription charge/fee

~ poplatek za přijetí článku
~ předplatné časopisu

Způsoby publikování ve vědeckých časopisech

Platinum

Definice

Jedná se o časopisy, u kterých jsou náklady spojené s publikováním hrazeny samotným vydavatelem. Většinou to bývají učené společnosti nebo univerzity, které provoz a náklady na publikování financují ze svých zdrojů. Takto vydané publikace jsou přístupné okamžitě. Na ochranu autorství jsou aplikovány licence CC.

Tyto časopisy nejsou Free Access a jsou na pomezí Pure Gold, kde nejsou uvedeny poplatky požadované vydavatelem.

Identifikace

Nejprve doporučujeme ověřit časopis v [DOAJ](#) a poté ověřit aktuální informace na webu časopisu nebo vydavatele.

Příklady časopisů

- [Animal Behavior and Cognition](#) (ISSN: 2372-5052, e-ISSN 2372-4323)
- [Journal of Altmetrics](#) (e-ISSN: 2577-5685)
- [Mycology](#) (ISSN: 2150-1203, e-ISSN: 2150-1211)
- [Perspectives on Medical Education](#) (e-ISSN: 2212-277X)

The screenshot shows the DOAJ website interface. At the top, there is a navigation bar with 'DOAJ' and a 'SUPPORT DOAJ' button. Below the navigation bar, the main content area displays the entry for 'The Journal of Altmetrics'. The entry includes the journal title, ISSN (2577-5685), publisher (Levy Library Press), country (United States), platform (Ubiquity Press), and date added to DOAJ (23 Jul 2019). It also lists publication charges (none), editorial information (double-blind peer review), and full-text formats available (PDF, HTML, XML). The entry is marked with a green checkmark and a 'CC BY' license icon.

Obr. 1 - Platinum časopis Journal of Altmetrics (na platformě DOAJ)

Pure Gold

Definice

Jedná se o časopisy, kde náklady na publikování vydavateli hradí autor nebo instituce, u které je autor zaměstnán. Vydaný článek je okamžitě dostupný pod některou z licencí CC. Online verze časopisu by neměla mít údaj o předplatném (subscription).

Identifikace

Nejprve doporučujeme ověřit časopis v [DOAJ](#) a poté ověřit aktuální informace na webu časopisu nebo vydavatele. Doporučujeme také kontrolovat datum přidání časopisu do DOAJ (Date added to DOAJ), která informuje o přidání časopisu do této databáze.

Příklady časopisů

- [Gut Pathogens](#) (e-ISSN: 1757-4749)
- [HardwareX](#) (e-ISSN: 2468-0672)
- [Heritage Science](#) (e-ISSN: 2050-7447)
- [Structural Dynamics](#) (e-ISSN: 2329-7778)

The screenshot shows the DOAJ website interface. At the top, there is the DOAJ logo and the text 'DIRECTORY OF OPEN ACCESS JOURNALS'. A navigation bar contains links for 'DOAJ', 'Search', 'Browse Subjects', 'Apply', 'News', 'About', 'For Publishers', 'API', and 'Login'. The main content area features the journal entry for 'RSC Advances' (2046-2069 Online). It includes a 'SUPPORT DOAJ' button, a Creative Commons BY-NC license icon, and two main information boxes. The left box contains details like 'Publisher: The Royal Society of Chemistry', 'Country of publisher: United Kingdom', 'Date added to DOAJ: 22 Jan 2018', and 'Record Last Updated: 22 Jan 2018'. The right box lists 'LCC Subject Category: Science: Chemistry', 'Publisher's keywords: chemistry, chemical sciences', 'Language of fulltext: English', and 'Full-text formats available: PDF, HTML'. Below these are sections for 'PUBLICATION CHARGES' (Article Processing Charges (APCs): 750 GBP, Submission Charges: No, Waiver policy for charges) and 'EDITORIAL INFORMATION' (Blind peer review, Editorial Board, Aims and scope, Instructions for authors, Time From Submission to Publication: 8 weeks). A 'More' link is at the bottom left.

Obr. 2 - Pure Gold časopis RSC Advances (na platformě DOAJ)

Hybrid

Definice

Jedná se o časopisy s běžným předplatným, ale vydavatel dává možnost autorům otevřeně zpřístupnit publikaci za APC a pod některou z licencí CC. Část archivu časopisu je tak přístupná pouze pro předplatitele, jeho menší část může být přístupná veřejně. Existuje více forem hybridního publikování. V tomto manuálu rozlišujeme dvě základní:

- *Zpřístupnění článku s okamžitým otevřeným přístupem*, kdy autor vybere tuto možnost a uhradí patřičný poplatek.
- *Zpřístupnění článku se zpožděným otevřeným přístupem*, kdy někteří z vydavatelů nabízejí otevření v režimu OA se zpožděním (publication embargo). Jako příklad můžeme uvést vydavatele American Chemical Society¹, který za cenu zpoždění snižuje částku APC. V některých případech nemá autor na výběr.

Identifikace

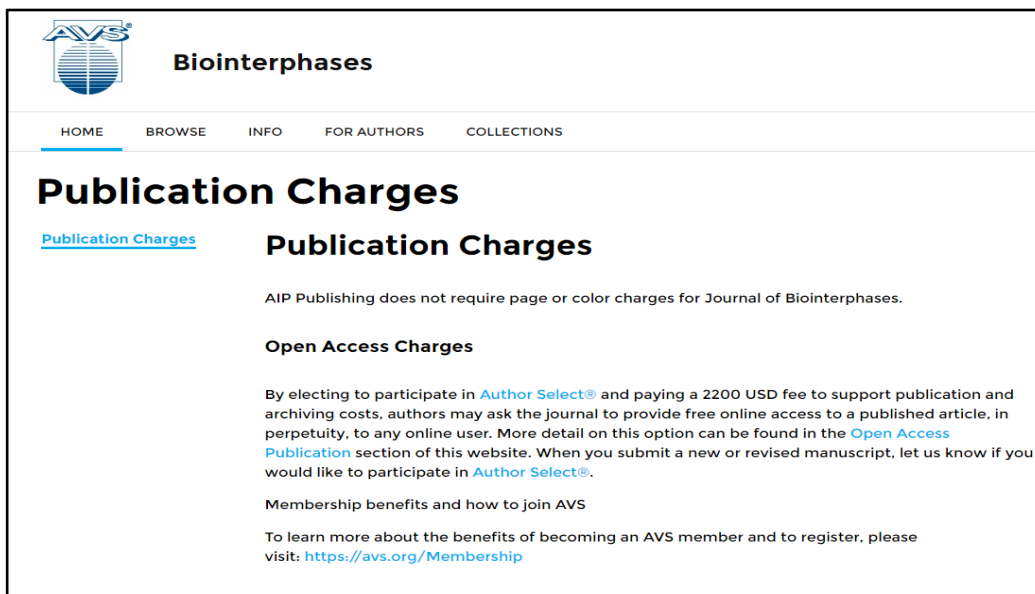
Časopis by neměl být v DOAJ k nalezení a měla by tak následovat kontrola na jeho webových stránkách. Na prvním místě je nutné zkontrolovat sekci instrukcí pro autory (Information for Authors, Author Instructions atd.), kde jsou možnosti publikování ve většině případů uvedeny. Na stránkách vydavatele by se měla vyskytovat informace o předplatném (subscription) pro aktuální rok a případně zda u daného titulu nabízí možnost hybridního publikování. Pokud to tak není a informace není k nalezení, je nutné kontaktovat vydavatele přímo. U velkých vydavatelů je tato možnost publikování označena různě (například jako Author Choice nebo Author Selection).

Příklady časopisů

- [Analytical Biochemistry](#) (ISSN: 0003-2697)
- [Biointerphases](#) (ISSN 1934-8630, e-ISSN 1559-4106)
- [British Dental Journal](#) (e-ISSN: 1476-5373)
- [Contemporary Political Theory](#) (e-ISSN: 1476-9336)

---

¹ <https://acsopenaccess.org/>

Biointerphases

HOME BROWSE INFO FOR AUTHORS COLLECTIONS

Publication Charges

[Publication Charges](#)

Publication Charges

AIP Publishing does not require page or color charges for Journal of Biointerphases.

Open Access Charges

By electing to participate in [Author Select®](#) and paying a 2200 USD fee to support publication and archiving costs, authors may ask the journal to provide free online access to a published article, in perpetuity, to any online user. More detail on this option can be found in the [Open Access Publication](#) section of this website. When you submit a new or revised manuscript, let us know if you would like to participate in [Author Select®](#).

Membership benefits and how to join AVS

To learn more about the benefits of becoming an AVS member and to register, please visit: <https://avs.org/Membership>

Obr. 3 - Hybrid časopis *Biointerphases*

Subscription only

Definice

Jedná se o časopisy s běžným předplatným, kde vydavatel možnost otevření článku v režimu OA vůbec nenabízí.

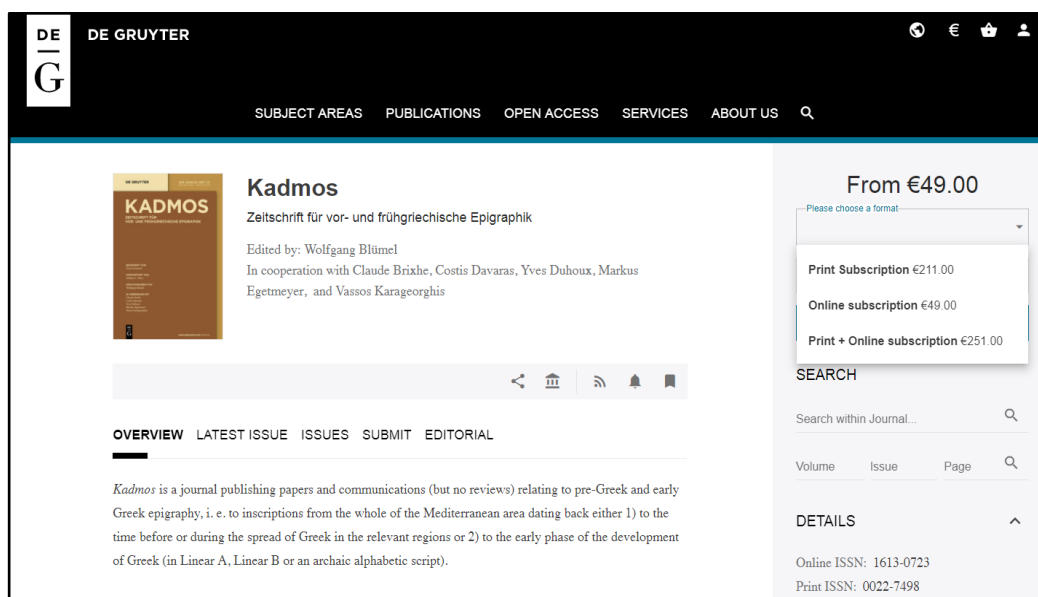
Identifikace

V ceníku nabízeném vydavatelem je uvedena cena předplatného a není nabízena možnost hybridního publikování. Nejsou uvedeny možnosti otevřeného přístupu. Tyto časopisy mohou po autorovi požadovat poplatky za barevný tisk nebo při překročení limitu stránek na článek.

Příklady časopisů

- [Kadmos](#) (ISSN: 0022-7498, e-ISSN: 1613-0723)
- [Liquid Crystals Reviews](#) (ISSN: 2168-0418)
- [Praktický lékař](#) (ISSN 0032-6739, e-ISSN: 1805-4544)
- [Rhizomata](#) (ISSN: 2196-5102, e-ISSN: 2196-5110)

The screenshot shows the website for the journal Kadmos, published by De Gruyter. The page features a navigation menu with options like 'SUBJECT AREAS', 'PUBLICATIONS', 'OPEN ACCESS', 'SERVICES', and 'ABOUT US'. The main content area displays the journal's cover, title 'Kadmos', and subtitle 'Zeitschrift für vor- und frühgriechische Epigraphik'. It lists the editor Wolfgang Blümel and mentions cooperation with several other scholars. A sidebar on the right shows subscription prices: 'From €49.00', with options for 'Print Subscription €211.00', 'Online subscription €49.00', and 'Print + Online subscription €251.00'. Below this, there are search and details sections.

Obr. 4 - Subscription only časopis Kadmos

Free Access

Definice

Jedná o časopisy, které zpřístupňují online články volně, ale licence u jednotlivých publikací nemá Creative Commons. U některých titulů je v tištěné verzi aplikováno předplatné. Označovány také jako gratis access, public access, free to view nebo open archive.

Identifikace

Tyto tituly nesplňují definici OA kvůli chybějící možnosti „reuse“, takže copyright zůstává u vydavatele. Mohou být vydávány bez významného zpoždění jako je například u časopisů Chemické listy nebo Manufacturing technology. Existují také tituly s delším časovým embargem. Například to jsou tituly vydavatelství American Society for Microbiology² nebo vydavatelství Cell Press³ atd. Tyto časopisy nesplňují definici OA a neměly by být uvedeny v DOAJ. Jejich APC, pokud nějaké mají, by nemělo být sbíráno.

² <https://journals.asm.org/content/journals-public-access-policy>

³ <https://www.elsevier.com/about/open-science/open-access/open-archive>

Příklady časopisů

- Analysis of Current Trends in Antisemitism - ACTA (e-ISSN: 2568-9347)
- Chemické listy (e-ISSN: 1213-7103)
- Manufacturing technology (ISSN: 1213-2489)

The screenshot shows the website for the journal 'Analysis of Current Trends in Antisemitism - ACTA'. The header includes the De Gruyter logo and navigation links: SUBJECT AREAS, PUBLICATIONS, OPEN ACCESS, SERVICES, ABOUT US, and a search icon. The main content area features a cover image of the journal, the title 'Analysis of Current Trends in Antisemitism - ACTA', and the Editor in Chief: Manuela Consonni and Martina Weisz. Below the title, there are social media sharing icons. A 'FREE ACCESS' badge is prominently displayed. The 'DETAILS' section on the right lists: Online ISSN: 2568-9347, Type: Journal, Language: English, Publisher: De Gruyter Oldenbourg, First published: 20 Mar 2018, and Publication frequency: 2 issues per year. The 'OVERVIEW' section contains a paragraph describing the journal's focus on contemporary trends of antisemitism world-wide.

Obr. 5 - Free Access časopis ACTA

Nástroje

Pro případ, že je potřeba hlubší kontrola časopisu, nabízíme krátký přehled nástrojů a databází, které je možné využít.

Citační databáze

- [Scopus Sources](#)
- [Web of Science - Master Journal list](#)
- [Journal Citation Reports](#)

Informace o časopisech a jejich obsahu

- [ISSN Portal](#)
- [ROAD](#)
- [JournalTOCs](#)
- [Publisher Policy Database](#)
- [Quality Open Access Market](#)
- [SHERPA/RoMEO](#)
- [Ulrichsweb](#)
- [Directory of Open Access Journals](#)

Informace o zaplacených APC

- [INTACT project](#)

Identifikace predátorů

- [Beall's list](#)
- [Stop Predatory Journals](#)

Vyhledávání obsahu

- [BASE: Bielefeld Academic Search Engine](#)
- [Get the research](#)
- [Unpaywall](#)

Doporučená literatura

- 1) BULLOCK, Chris, Nathan HOSBURGH a Sanjeet MANN. OA in the Library Collection: The Challenges of Identifying and Maintaining Open Access Resources. *The Serials Librarian* [online]. 2015, **68**(1-4), 79-86 [cit. 2020-11-03]. DOI: 10.1080/0361526X.2015.1023690. ISSN 0361-526X. Dostupné z: <http://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/0361526X.2015.1023690>
- 2) COWAN, Sandra a Chris BULLOCK. Open Access in the World of Scholarly Journals: Creation and Discovery. *The Serials Librarian* [online]. 2017, **72**(1-4), 194-200 [cit. 2020-11-03]. DOI: 10.1080/0361526X.2017.1309845. ISSN 0361-526X. Dostupné z: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/0361526X.2017.1309845>
- 3) EMERY, Jill. Mining for gold: identifying the librarians' toolkit for managing hybrid open access. *Insights: the UKSG journal* [online]. 2013, **26**(2), 115-119 [cit. 2020-11-03]. DOI: 10.1629/2048-7754.65. ISSN 2048-7754. Dostupné z: <http://insights.uksg.org/articles/10.1629/2048-7754.65>
- 4) FUCHS, Christian a Marisol SANDOVAL. The Diamond Model of Open Access Publishing: Why Policy Makers, Scholars, Universities, Libraries, Labour Unions and the Publishing World Need to Take Non-Commercial, Non-Profit Open Access Serious. *TripleC: Communication, Capitalism & Critique. Open Access Journal for a Global Sustainable Information Society* [online]. 2013, **11**(2), 428-443 [cit. 2020-11-03]. DOI: 10.31269/triplec.v11i2.502. ISSN 1726-670X. Dostupné z: <https://www.triple-c.at/index.php/tripleC/article/view/502>
- 5) HILL, Tom. Identifying legitimate open access journals: some suggestions from a publisher. *Learned Publishing* [online]. 2015, **28**(1), 59-62 [cit. 2020-11-03]. DOI: 10.1087/20150109. ISSN 09531513. Dostupné z: <http://doi.wiley.com/10.1087/20150109>

Přílohy

